

ČASŤ A

Normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy

Oblasť	Hlavná otázka		Požiadavky a normy	Podmienky
Klíma a životné prostredie	Zmena klímy (jej zmiernenie a adaptácia na ňu)	DPEP 1	Udržiavanie trvalého trávneho porastu na základe pomeru trvalého trávneho porastu k poľnohospodárskej ploche na vnútroštátnej, regionálnej, subregionálnej úrovni, na úrovni skupín podnikov alebo na úrovni podnikov v porovnaní s referenčným rokom 2018. Maximálne zníženie o 5 % v porovnaní s referenčným rokom.	Späťne zatrávniť poľnohospodársku plochu na základe rozhodnutia pôdohospodárskej platobnej agentúry v prípade, že dôjde k prekročeniu rozdielu referenčného pomeru a každoročného pomeru trvalého trávneho porastu k celkovej poľnohospodárskej ploche o viac ako 5 % v porovnaní s rokom 2018.
		DPEP 2	Ochrana mokradí a rašelinísk	Dodržiavať zákaz poškodzovania a znížovania plochy mokradí pomocou úprav zasypávaním, odvodňovaním, vypaľovaním porastu, ťažbou trstia, rašeliny, bahna alebo iného riečneho materiálu a odstraňovaním pôvodnej vegetácie, bez súhlasu podľa osobitného predpisu. ¹⁸⁾
		DPEP 3	Zákaz vypaľovania strnísk na ornej pôde, ak nie je dôvodom zabezpečenie zdravia rastlín	Dodržiavať zákaz vypaľovania strniska na poľnohospodárskej ploche orná pôda s výnimkou vypaľovania strniska nariadeného z rastlinolekárskeho dôvodu.

¹⁸⁾ § 6 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 506/2013 Z. z.

	Voda	DPEP 4	Vytvorenie nárazníkových zón pozdĺž vodných tokov	Dodržiavať zákaz používania pesticídov a hnojív na poľnohospodárskej ploche v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov vodných tokov vo vzdialenosti troch metrov od brehovej čiary alebo zátopovej čiary. Uvedená vzdialenosť sa nevzťahuje na poľnohospodárske plochy pozdĺž útvarov vodných tokov vo vymedzených oblastiach podľa osobitného predpisu ¹⁹⁾ .
	Pôda (ochrana a kvalita)	DPEP 5	Riadenie obrábania pôdy, zníženie rizika degradácie a erózie pôdy vrátane zohľadnenia sklonu svahov	Na diele poľnohospodárskej plochy orná pôda a plocha s trvalými plodinami 1. na silne ohrozených plochách vodnou eróziou a) nepestovať plodiny s nízkou protieróznou schopnosťou, b) plodiny s vyššou protieróznou schopnosťou pestovať len s uplatňovaním protieróznych agrotechnických opatrení, 2. na mierne ohrozených plochách vodnou eróziou pestovať plodiny s nízkou protieróznou schopnosťou len s uplatňovaním protieróznych agrotechnických opatrení, 3. na ohrozených plochách veternou eróziou uplatňovať opatrenia na zabránenie, alebo minimalizáciu pôsobenia veternej erózie.
		DPEP 6	Minimálne pokrytie pôdy, aby nebola pôda počas najcitlivejších období ponechaná bez porastu	Na poľnohospodárskej ploche orná pôda a plocha s trvalými plodinami v období od 1. júna do 31. októbra zabezpečiť najmenej 80 % vegetačné pokrytie ornej pôdy a najmenej. 50 % vegetačné pokrytie medziradia a manipulačných plôch na ploche s trvalými plodinami, a na pôde ležiacej úhorom zabezpečiť v období od 1. júna do 31. októbra 100% vegetačné pokrytie; toto obdobie sa nepoužije v prípade zabezpečenia následnej plodiny do dvoch týždňov od odstránenia vegetačného pokrytia. Spôsoby vegetačného pokrytia na poľnohospodárskej ploche v období od 1. júna do 31. októbra: - založenie porastu ozimných plodín, - ponechanie strniska po zbere plodiny,

¹⁹⁾ § 2 písm. u) zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení zákona č. 242/2022 Z. z.

			- úprava pôdy podmietkou strniska a jeho ponechaním bez orby, ak na poľnohospodárskej ploche nezostane nepokrytá pôda, - osiatie medziplodiny po zbere hlavnej plodiny. Na poľnohospodárskej ploche orná pôda so sklonom nad 7° v období od 1. novembra do 1. marca zabezpečiť najmenej 80 % vegetačné pokrytie; toto obdobie sa nepoužije v prípade zabezpečenia následnej plodiny do dvoch týždňov od odstránenia vegetačného pokrytia. Na zabezpečenie minimálneho vegetačného pokrytia na poľnohospodárskej ploche orná pôda v období od 1. novembra do 1. marca so sklonom nad 7° vykonať najmenej jedno z t pôdoochranných opatrení: - využitie pestovaných plodín, ozimných plodín alebo viacročných krmovín; medziplodinové systémy využívajú pôdoochranný účinok ozimných medziplodín, strniskových medziplodín a jednoročných podsevov v porastoch širokoriadkových plodín, pričom niektoré strniskové medziplodiny a podsevové kultúry sú zaraďované aj do skupiny medziplodín na zelené hnojenie alebo mulčovacích medziplodín, - využitie zvyškov poľnohospodárskych plodín ponechaných na ploche až do založenia porastu jarnej plodiny, pozberových zvyškov, - strniska po zbere plodiny alebo podmietnutého strniska ak na poľnohospodárskej ploche nezostane nepokrytá pôda, - rastlinný mulč, - využitie pôdy ležiacej úhorom, ktorá musí byť pokrytá strniskom alebo zeleným porastom (zelený úhor).
		DPEP 7	Striedanie plodín na ornej pôde, okrem plodín pestovaných pod vodou Na poľnohospodárskej ploche orná pôda, okrem plôch viacročných plodín, tráv a iných bylinných krmovín a pôdy ležiacej úhorom, dodržiavať zákaz pestovania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov; táto podmienka neplatí, ak a) sa viac ako 75 % ornej pôdy využíva na pestovanie tráv alebo iných bylinných krmovín, ponecháva sa úhorom, využíva sa na pestovanie bôbových plodín alebo je predmetom kombinácie týchto využití,

			b) viac ako 75 % poľnohospodárskej plochy, na ktorú možno poskytnúť podporu, tvoria trvalé trávne porasty, využíva sa na pestovanie tráv alebo iných bylenných krmovín alebo na pestovanie plodín pod vodou počas významnej časti roka, alebo počas významnej časti vegetačného cyklu, alebo je predmetom kombinácie týchto využití, alebo c) predstavuje veľkosť ornej pôdy do 10 hektárov. Poľnohospodár certifikovaný podľa osobitného predpisu²⁰⁾ sa považuje za poľnohospodára, ktorý spĺňa túto normu DPEP.
		DPEP 8	Minimálny podiel poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky Minimálny podiel 4 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku vyčlenenej na neproduktívne plochy a prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom. Ak sa poľnohospodár zaviazal vyčleniť aspoň 7 % svojej ornej pôdy na neproduktívne plochy alebo prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom v rámci posilnenej ekoschémy²¹⁾, je podiel, ktorý sa má určiť na dodržiavanie tejto normy DPEP, obmedzený na 3 %. Minimálny podiel najmenej 7 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ak zahŕňa aj medziplotiny alebo plodiny, ktoré viažu dusík, pestované bez použitia prípravkov
			Povinnosť na poľnohospodárskej ploche a) vyčleniť minimálny podiel plochy 1. najmenej 4 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku venovanej neproduktívnym plochám a prvkom vrátane pôdy ležiacej úhorom, alebo 2. najmenej 7 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ak zahŕňa aj medziplotiny alebo plodiny viažuce dusík, pestované bez použitia prípravkov na ochranu rastlín, z čoho 3 % tvorí pôda ležiaca úhorom alebo neproduktívne prvky, b) dodržiavať zákaz odstraňovania a narušovania krajinných prvkov, c) dodržiavať zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a v období hniezdenia; obdobím reprodukcie a hniezdenia je obdobie od 1. apríla do 30. septembra. Zoznam neproduktívnych prvkov a plôch: pôda ležiaca úhorom s porastom, živý plot, samostatne stojaci strom, stromy v rade, skupina stromov, skupina drevín v poli, terasa (vrátane okrajových svahov), malá mokraď, medza, nárazníkové zóny, potoky, malý rybník. Zoznam chránených prvkov: živé ploty, solitér, stromoradie, skupina stromov, terasa (vrátane okrajových svahov), mokraď, medza. Podmienka v písmene a) sa nevzťahuje na poľnohospodársku plochu, ak a) sa viac ako 75 % ornej pôdy využíva na pestovanie tráv alebo iných bylenných krmovín, ponecháva sa úhorom, využíva sa na pestovanie bôbových plodín alebo je predmetom kombinácie týchto využití,

²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14. 6. 2018) v platnom znení.

²¹⁾ Čl. 31 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/2115 v platnom znení.

			na ochranu rastlín, z čoho 3 % predstavuje pôda ležiaca úhorom alebo neproduktívne prvky. Zachovanie krajinných prvkov Zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a v období hniezdenia Opatrenia na zabránenie šíreniu inváznych rastlinných druhov	b) viac ako 75 % poľnohospodárskej plochy, na ktorú možno poskytnúť podporu, tvoria trvalé trávne porasty, využíva sa na pestovanie tráv alebo iných bylinných krmovín alebo na pestovanie plodín pod vodou počas významnej časti roka, alebo počas významnej časti vegetačného cyklu, alebo je predmetom kombinácie týchto využití, alebo c) predstavuje veľkosť ornej pôdy do 10 hektárov.
		DPEP 9	Zákaz konverzie alebo orania trvalého trávneho porastu označeného ako citlivý z hľadiska životného prostredia v oblastiach podľa osobitného predpisu ²²⁾)	Dodržiavať zákaz zmeny druhu poľnohospodárskej plochy trvalý trávny porast, nachádzajúci sa vo vymedzenej oblasti podľa osobitného predpisu ²³⁾ , na iný druh poľnohospodárskej plochy a zákaz orby.

Použitá skratka:

DPEP = Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky

ČASŤ B

Vymedzenie požiadaviek pre potreby DPEP 5 a vymedzenie neproduktívnych plôch pre potreby DPEP 8

Na účel plnenia normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy DPEP 5 týkajúcej sa riadenia obrábania pôdy, zníženie rizika degradácie a erózie pôdy vrátane zohľadnenia sklonu svahov a normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy DPEP 8 týkajúcej sa minimálneho podielu poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky sa stanovujú tieto požiadavky:

1. Na plochách ohrozených veternou eróziou (vysoká až extrémna erózia) sa musí vykonať najmenej jedno z pôdoochranných opatrení:
 - a) použitie pôdoochranej agrotechniky,
 - b) mulčovanie pôdy a ponechanie strniska,
 - c) úprava štruktúry pôdy,
 - d) pásové pestovanie plodín,
 - e) ochranné lesné pásy (vetrolamy).

²²⁾ § 28 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

²³⁾ § 26 a 27 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

2. Na účel plnenia normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy DPEP 8 týkajúcej sa minimálneho podielu poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky sa použijú váhové faktory uvedené v tabuľke č. 1.
3. Neproduktívne plochy alebo prvky sa musia nachádzať na ornej pôde podniku.²⁴⁾ V prípade krajinných prvkov môžu byť jednotlivé prvky aj priľahlé k ornej pôde.
4. Pôda ležiaca úhorom s porastom sa nesmie využívať na poľnohospodársku výrobu v období od 1. marca do 1. septembra. Pôda ležiaca úhorom pre potreby DPEP 8 na viac ako päť rokov zostáva ornou pôdou. Na pôde ležiacej úhorom možno vykonať opatrenia zamerané na vytváranie zelenej pokrývky pôdy na účely biodiverzity vrátane výsevu zmesí osív voľne rastúcich rastlín. Používanie prípravkov na ochranu rastlín je zakázané.
5. Terasy sú terasy chránené podľa časti A DPEP 8, ako aj ostatné terasy. Vyčleniť možno aj okrajové svahy terás, na ktorých sa nevykonáva poľnohospodárska činnosť do šírky 2 metrov z každej strany terasovej plošiny, vrátane múrikov a valov z naskladaných kameňov.
6. V prípade živých plotov alebo stromov v rade ich šírka nesmie byť menšia ako 1 meter a väčšia ako 30 metrov. V prípade skupín drevín v poli (skupina drevín v poli predstavuje skupinu najmenej 3 drevín) ich plocha nesmie byť väčšia ako 0,3 hektára a v prípade malých rybníkov a malých mokradí ich plocha nesmie byť menšia ako 0,1 ha a väčšia ako 0,3 hektára. V prípade malých rybníkov a malých mokradí možno vyčleniť tie, ktoré majú prírodnú hodnotu, so zreteľom na význam prírodných rybníkov a mokradí z hľadiska ochrany biotopov a druhov. V prípade samostatne stojacich stromov ich priemer koruny nesmie byť menší ako 4 metre. Nárazníkovými zónami a medzami môžu byť ľubovoľné nárazníkové zóny a medze vrátane nárazníkových zón pozdĺž vodných tokov podľa prvého bodu. Šírka nárazníkových zón a medzí nesmie byť menšia ako 3 metre a väčšia ako 10 metrov. Pozdĺž vodných tokov sa vyčlení na neproduktívnu plochu aj pás brehového porastu. Ak pás s nárazníkovými zónami a medzami zostane odlišiteľný od príľahlej poľnohospodárskej pôdy možno vykonávať ich kosenie alebo pastvu. Šírka potoka nesmie byť menšia ako 1 meter a väčšia ako 2 metre.
7. Plochy s medziplodinami alebo zelenou pokrývkou zahŕňajú takéto plochy vytvorené na základe požiadaviek podľa časti A DPEP 8, ako aj ostatné plochy s medziplodinami alebo zelenou pokrývkou, ak boli vytvorené výsevom zmesi rastlinných druhov alebo podsievaním trávy alebo bôbových plodín pod hlavnú plodinu. Zoznam druhov plodín na vytvorenie výsevu zmesi je uvedený v tabuľke č. 2; za zmes druhov plodín sa považuje zmes, ktorá obsahuje najviac 90 % jednej z plodín uvedených v tabuľke č. 2. Neproduktívne plochy s medziplodinami alebo zelenou pokrývkou nezahŕňajú plochy vysadené oziminami. Používanie prípravkov na ochranu rastlín je zakázané na plochách vytvorených podsievaním trávy alebo bôbových plodín pod hlavnú plodinu, v období od žatvy hlavnej plodiny až do výsevu nasledujúcej hlavnej plodiny.
8. Na plochách s plodinami, ktoré viažu dusík, sa pestujú plodiny viažuce dusík uvedené v tabuľke č. 3. Na používanie dusíkatých hnojív látok na plochách s plodinami, ktoré viažu dusík, sa použijú ustanovenia osobitného predpisu²⁵⁾. Používanie prípravkov na ochranu rastlín je zakázané.

²⁴⁾ Čl. 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/2115 v platnom znení.

²⁵⁾ § 10c zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 1

Váhové faktory pre minimálny podiel poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky	
Neproductívne prvky a plochy	Váhový faktor
Pôda ležiaca úhorom s porastom	1
Terasy	1
Živé ploty	2
Samostatne stojaci strom	1,5
Stromy v rade	2
Skupina stromov, Húštiny v poli	1,5
Medza	1,5
Malé rybníky	1,5
Malé mokrade	1,5
Potoky	2
Nárazníkové zóny	1,5
Plochy s medziplodinami alebo zelenou pokrývkou	0,3
Plochy s plodinami, ktoré viažu dusík	1

Tabuľka č. 2

Zoznam plodín, ktorých zmesi možno použiť na účel medziplodín alebo zelenej pokrývky	
Názov plodiny	
slovenský	latinský
bôb obyčajný	<i>Faba bona</i> Medik.
cirok dvojfarebný	<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench
ďatelina egyptská	<i>Trifolium alexandrinum</i> L.
ďatelina lúčna	<i>Trifolium pratense</i> L.
ďatelina obrátená	<i>Trifolium resupinatum</i> L.
ďatelina plazivá	<i>Trifolium repens</i> L.
ďatelina purpurová	<i>Trifolium incarnatum</i> L.

d'atelina mechúrikatá	<i>Trifolium vesiculosum</i> Savi
facélia vratičolistá	<i>Phacelia tanacetifolia</i> Benth.
facélia kalifornská	<i>Phacelia congesta</i> Hook.
horčica biela	<i>Sinapis alba</i> L.
hrach siaty	<i>Pisum sativum</i> L.
koriander siaty	<i>Coriandrum sativum</i> L.
kostrava červená výbežkatá	<i>Festuca rubra</i> subsp. <i>rubra</i>
kostrava červená trstnatá	<i>Festuca rubra</i> subsp. <i>commutata</i>
kostrava ovčia	<i>Festuca brevipila</i>
ľadenec rožkatý	<i>Lotus corniculatus</i> L.
ľaničník siaty	<i>Camelina sativa</i> (L.) Crantz
lucerna siata	<i>Medicago sativa</i> L.
lupina biela	<i>Lupinus albus</i> L.
lupina úzkolistá	<i>Lupinus angustifolius</i> L.
lupina žltá	<i>Lupinus luteus</i> L.
mätonoh mnohokvetý	<i>Lolium multiflorum</i> Lam.
mätonoh trváci	<i>Lolium perenne</i>
mrkva obyčajná	<i>Daucus carota</i> L.
pohánka jedlá	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench
požlt farbiarsky	<i>Carthamus tinctorius</i> L.
proso siate	<i>Panicum miliaceum</i> L.
ranostajovec pestrý	<i>Securigera varia</i> (L.) Lassen
reďkev siata	<i>Raphanus sativus</i> L.
skorocel kopijovitý	<i>Plantago lanceolata</i> L.
slez nebadaný	<i>Malva neglecta</i> Wallr.
slez praslenatý	<i>Malva verticillata</i> L.
sója fazuľová	<i>Glycine max</i> (L.) Merr.
stoklas obilný	<i>Bromus secalinus</i> L.
vičenec vikolistý	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.
vika huňatá	<i>Vicia villosa</i> Roth
vika panónska	<i>Vicia pannonica</i> Crantz
vika siata	<i>Vicia sativa</i> L.

žerucha siata	<i>Lepidium sativum</i> L.
---------------	----------------------------

Tabuľka č. 3

Zoznam dusík viažucich plodín	
Názov plodiny	
Slovenský	Latinský
Fazuľa a jej klony (<i>Phaseolus spp.</i>)	
Fazuľa obyčajná	<i>Phaseolus vulgaris</i>
Fazuľa ostrolistá	<i>Phaseolus acutifolius</i>
Fazuľa šarlátová	<i>Phaseolus coccineus</i>
Fazuľa mesiacovitá	<i>Phaseolus lunatus</i>
Ďatelina a jej klony (<i>Trifolium spp.</i>)	
Ďatelina hybridná	<i>Trifolium hybridum</i>
Ďatelina lúčna	<i>Trifolium pratense</i>
Ďatelina plazivá	<i>Trifolium repens</i>
Ďatelina purpurová	<i>Trifolium incarnatum</i>
Vika a jej klony (<i>Vicia spp.</i>)	
Vika huňatá	<i>Vicia villosa</i> Roth.
Vika panónska	<i>Vicia pannonica</i> Crantz
Vika siata	<i>Vicia sativa</i>
Lupina a jej klony (<i>Lupinus spp.</i>)	
Lupina biela	<i>Lupinus albus</i>
Lupina žltá	<i>Lupinus luteus</i>
Ostatné	
Hrach siaty	<i>Pisum sativum</i>
Lucerna siata	<i>Medicago sativa</i>
Bôb obyčajný	<i>Vicia faba</i>
Šošovica jedlá	<i>Lens culinaris</i>
Sója fazuľová	<i>Glycine max</i> (L.) Merrill